

STORTINGET

Innst. 267 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:95 S (2023–2024)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Himanshu Gulati, Silje Hjemdal, Sylvi Listhaug og Christian Tybring-Gjedde om å styrke kampen mot antisemittisme

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- Stortinget ber regjeringen fremme forslag om hvordan man kan sørge for at samtlige norske skoleelever i løpet av skolegangen får muligheten til å besøke tidligere konsentrasjonsleirer, som Auschwitz og Sachsenhausen, f.eks. gjennom Hvide Busser, Aktive Fredsreiser og andre organisasjoner.
- Stortinget ber regjeringen sørge for kontroll og kartlegging av antisemittisme i norske moskeer og på andre arenaer som har påvirkning på muslimers holdninger til jøder.
- Stortinget ber regjeringen sikre at moskeer og andre aktører som sprer antisemittiske holdninger fratras statsstøtten.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens behandling

Komiteen har i brev av 1. mars 2024 til Kommunal- og distriktsdepartementet ved statsråd Erling Sande bedt om en vurdering av forslaget. Statsrådets uttalelse følger av vedlagte brev av 15. mars 2024. Komiteen har invitert til og mottatt skriftlige høringsinnspill.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, Siri Gåsemyr Staalesen, Terje Sørvik og lederen Lene Vågslid, fra Høyre, Mudassar Kapur, Anne Kristine Linnestad og Mari Holm Lønseth, fra Senterpartiet, Heidi Greni og Kathrine Kleveland, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen og Erlend Wiborg, fra Sosialistisk Venstreparti, Birgit Oline Kjerstad, og fra Rødt, Tobias Drevland Lund, viser til Representantforslag 95 S (2023–2024). Det er avholdt skriftlig høring i saken, der det kom inn innspill fra Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn. Komiteen mottok 15. mars 2024 en uttalelse fra statsråd Erling Sande om representantforslaget.

Komiteen mener at antisemittisme må bekjempes. Komiteen er opptatt av at mennesker med ulik etnisk og religiøs bakgrunn skal leve i fredelig sameksistens og ha tillit til hverandre. Komiteen mener hele samfunnet må jobbe for at det er trygt for alle og at tilliten mellom ulike grupper i befolkninga er høy.

Komiteen viser til Innst. 218 S (2023–2024), der komiteen behandlet en annen sak om antisemittisme.

Komiteen viser til at det kan være tegn til at antisemittiske holdninger er på fremmarsj i Norge etter Hamas sitt angrep på Israel 7. oktober 2023 og krigen som siden har pågått i Gaza. Antallet anmeldelser om antisemittiske handlinger har doblet seg fra 2022 til 2024, og om lag halvparten av disse sakene har kommet etter 7. oktober 2023. Komiteen viser til at det er viktig at alle elever i grunnskolen og videregående skole får god kunnskap og kompetanse om antisemittisme og hvilke konsekvenser det kan ha for samfunnet vårt dersom disse holdningene ikke bekjempes i størst mulig grad.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener etnisk og religiøs mangfold er et gode i samfunnet. All rasisme, hets, hatefulle ytringer og diskriminering må tas på største alvor. Flertallet viser til at regjeringa har lagt fram en handlingsplan mot rasisme og diskriminering, og at det arbeides med en ny handlingsplan mot antisemittisme og mot muslimfiendtlighet, samt en handlingsplan mot hets og diskriminering av samer.

Det fremmes i representantforslaget et forslag om å sørge for at samtlige norske elever får mulighet til å besøke tidligere konsentrasjonsleirer. Flertallet mener at aktiviteter som er knyttet til skolen, ikke skal gå på tvers av gratisprinsippet. Flertallet er opptatt av at det ikke skal være avhengig av familiens økonomi om skoleelever får mulighet til å delta på slike skoleturer. Flertallet viser til at det i statsbudsjettet for 2024 er bevilget nærmere 17 mill. kroner til skoleturer for elever i hele landet. Flertallet viser videre til at kunnskapsministeren allerede har varslet at hun vil se på regelverket for tilskuddsordningen og vurdere om ordningen fungerer etter hensikten.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser videre til at ett av temaene i fagfornyelsen, som ble lagt frem av regjeringen Solberg, er kunnskap om Holocaust.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Sosialistisk Venstreparti mener at besøk til tidligere fange- og konsentrasjonsleirer kan bidra til, og være en viktig del av, våre elevers kunnskaps- og kompetansegrunnlag. Samtidig påpeker disse medlemmer at representantforslaget, slik det er fremmet, vil ha økonomiske konsekvenser for den enkelte skole og kunne være i strid med gratisprinsippet, da skolene ikke kan kreve at elever eller foreldre dekker utgifter i forbindelse med grunnskoleopplæring eller opplæring i videregående skole. Disse medlemmer mener at det kan begrense det kommunale handlingsrommet.

Disse medlemmer er enige med forslagsstillerne i at det å ha mulighet til å besøke fange- og konsentrasjonsleirer kan være en viktig del av undervisningen.

Disse medlemmer påpeker at det ikke er behov for å reise ut av Norge, og at tidligere fangeleirer i Norge kan være gode alternativ til konsentrasjonsleirer i utlandet og det vil også kunne bidra til at elevene får mer direkte kunnskap om norsk krigshistorie innenfor Norges grenser. Disse medlemmer forventer at regjeringen i utarbeidelsen av ny handlingsplan mot antisemittisme inkluderer forslag til hvordan det kan sørges for at flere skoleelever, fra hele landet, får mulighet til å besøke tidligere fange- og konsentrasjonsleirer, innenfor hvert års vedtatte budsjetttrammer.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg utarbeidet en handlingsplan mot antisemittisme som sist ble revidert i 2020. Denne gikk ut i 2023. Tiltakene i denne planen er videreført, og regjeringen er i gang med å utarbeide en ny handlingsplan. Disse medlemmer påpeker at involvering av de jødiske samfunnene og andre organisasjoner og felles tros- og livssynsamfunn er viktig når forslag til tiltak mot antisemittisme skal utarbeides.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med fremleggelsen av den nye handlingsplanen mot antisemittisme komme tilbake til Stortinget med forslag til hvordan det kan sørges for at flere skoleelever, fra hele landet, får mulighet til å besøke tidligere fange- og konsentrasjonsleirer som for eksempel Falstadsenteret og Falstad fangeleir, Grini fangeleir, Auschwitz og Sachsenhausen, innenfor hvert års vedtatte budsjetttrammer.»

Disse medlemmer bemerker at det har vært avsatt statlige midler til en holdningsundersøkelse om antisemittisme i det norske samfunnet hvert femte år siden 2011. Disse medlemmer viser videre til at HL-senteret har utført en ekstra undersøkelse i 2024 på bakgrunn av Hamas sitt angrep på Israel 7. oktober 2023. Disse medlemmer mener at det i utgangspunktet bør være tilstrekkelig med en holdningsundersøkelse hvert femte år, men at det ved ekstraordinære situasjoner bør være mulighet for å tilpasse frekvensen av undersøkelsene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til lov om tros- og livssynsamfunn § 6:

«§ 6. Grunnlag for å nekte tilskudd

Dersom et tros- eller livssynssamfunn, eller enkeltpersoner som opptrer på vegne av samfunnet, utøver vold eller tvang, fremsetter trusler, krenker barns rettigheter, bryter lovbestemte diskrimineringsforbud eller på andre måter alvorlig krenker andres rettigheter og

friheter, kan samfunnet nektes tilskudd eller tilskudd kan avkortes. Tilskudd kan også nektes eller avkortes dersom samfunnet oppfordrer eller gir støtte til krenkelser som er nevnt i dette leddet.

Tros- eller livssynssamfunn som tar imot bidrag fra stater som ikke respekterer retten til tros- og livssynsfrihet, kan nektes tilskudd.

Tilskudd kan også nektes dersom tros- eller livssynssamfunnet ikke oppfyller krav som følger av loven.

Tilskudd kan dessuten kreves helt eller delvis tilbakebetalt fra et tros- eller livssynssamfunn dersom ett eller flere av vilkårene for å nekte tilskudd er oppfylt.

Kongen kan gi forskrift om gjennomføringen av bestemmelsene i denne paragrafen.»

Flertallet vil derfor ikke støtte forslag 3 i representantforslaget, da flertallet mener at det allerede er ivaretatt i dagens lovverk.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at Dembra – Demokratisk beredskap mot rasisme og antisemittisme – er et undervisningstilbud som er rettet mot skoler og lærerutdanningsinstitusjoner, og disse medlemmer støtter Dembra sitt arbeid med å forebygge fordommer og utenforskap gjennom å bygge demokratisk beredskap. Disse medlemmer viser til at de første fem skolene startet med Dembrasitt opplegg høsten 2013, og at fra 2016 ble Dembra bygget ut til et nasjonalt tilbud. I 2023 hadde ca. 155 skoler, og flere enn 4 300 lærere, fått veiledning og kurs gjennom Dembra. Disse medlemmer viser videre til at 13 lærerutdanningsinstitusjoner har benyttet Dembra for å utvikle profesjonskompetanse og ressurser til bruk overfor studenter, elever og lærere. Disse medlemmer mener at bevissthet om antisemittisme har en naturlig plass i undervisningen, og viser til at Dembra gir skolene mulighet til å arbeide helhetlig med forebygging av gruppefiendtlighet, fra rasisme til radikalisering og ekstremisme.

Disse medlemmer viser til at Høyre og Rødt fremmet forslag og fikk flertall for å trappe opp satsingen på Dembra, herunder Dembra i lærerutdanningene, i Innst. 218 S (2023–2024).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at antisemittisme og jødeforfølgelse har eksistert i alle tider. I år 132 ble jødene fordrevet fra Israel og Judea, mens på 1200-tallet stod jøder i Europa i fare for å bli drept og forfulgt dersom de nektet å konvertere. Også i Norge har antisemittismen stått sterkt. Dette var tydelig da landet fikk grunnlov i 1814, som inneholdt en bestemmelse som forbød jøder adgang til Norge. Det var også tydelig under Holocaust, da det norske politiet bidro til deportasjonene av norske jøder.

Disse medlemmer viser til at i kjølvannet av Hamas' terrorangrep mot Israel den 7. oktober 2023 har antisemittismen vokst ytterligere i styrke, både som ide-

ologi og i handlinger, i Norge og andre deler av verden. Det er ekstra bekymringsfullt for de få jødene som bor i Norge. Den jødiske befolkningen i Norge er bare på om lag 1 500 personer. Politiet i Oslo har måttet øke sikkerheten rundt jødiske samlingspunkt i Oslo, og trusler, sjikane og diskriminering rettet mot jøder har økt. Negativ retorikk og hat har manifestert seg under demonstrasjoner, i media og i sosiale medier. Disse medlemmer viser til at man har sett antisemittiske holdninger bli uttrykt gjennom trakassering, flaggtramping og hatefulle rop. Disse medlemmer mener det er på tide med konkrete tiltak for å styrke innsatsen mot antisemittisme. Disse medlemmer mener at noe av det viktigste Norge som samfunn kan gjøre, er å sørge for å utbre kunnskap om antisemittismen og dens historie og effekter. Skal man også kunne bekjempe antisemittismen, må man være målrettet og man må være ærlig om hvor i samfunnet utfordringen er størst. Ingen er født antisemitt – man må derfor vite i hvilke miljøer, ideologier, religioner og kulturer problemet er størst. Disse medlemmer viser til HL-senterets rapport «Holdninger til jøder og muslimer i Norge 2022», som slår fast at det er i muslimske miljøer antisemittismen er desidert størst. Dette dokumenteres også grundig i Proba samfunnsanalyse sin rapport «Evaluering av handlingsplaner mot antisemittisme 2016–2023». Disse medlemmer viser til at i Midtøsten har fiendtligheten mot jøder blitt forsterket. Fiendtligheten mot jødene har hentet ytterligere næring i konflikten mellom Israel og nabolandene. Jødene som gruppe har blitt – og blir – ofte identifisert med og holdt ansvarlig for den politikken den israelske staten fører. Antisemittismen blant islamistiske ekstremister har også økt. Dette setter sitt preg også på debattklima og samfunnsutvikling i Norge og i resten av Vesten. Hatefull antisemittisme og terroraksjoner mot jødiske mål er igjen på fremmarsj.

Disse medlemmer mener at man bør bruke HL-senteret i større grad. HL-senteret er et forsknings-, formidlings- og dokumentasjonssenter med søkelys på Holocaust og andre folkemord, antisemittisme, rasisme, ekstremisme, konspirasjonsteorier og minoriteters vilkår i moderne samfunn. Disse medlemmer viser til at HL-senteret tilbyr flere undervisningsopplegg for utdanningsinstitusjoner og andre grupper, både på HL-senteret og digitalt. Det må legges til rette for økt bruk av denne ressursen, med særlig vekt på deres arbeid om antisemittisme. Nettressursen «Antisemittisme – før og nå», utviklet av Jødisk Museum i Oslo, gir innsikt i antisemittismens utvikling og betydning. Dette er en nettressurs for undervisning på ungdomstrinnet og i videregående skole, som også viser hvorfor kunnskaper om antisemittisme fremdeles er aktuelle og viktige. Disse medlemmer mener det må legges til rette for økt bruk av denne ressursen. Disse medlemmer mener det er viktig at man tar i bruk Hvite Busser og Aktive

Fredsreiser mer, som har arrangert klasseseturer i en årrekke og er partipolitisk og religiøst uavhengige. Deres turer til Polen og Tyskland, med besøk i tidligere konsentrasjonsleirer som Auschwitz ved Krakow og Sachsenhausen ved Berlin, har vært med på å gi norske skoleelever verdifull innsikt i hvilke enormt tragiske konsekvenser antisemittisme og dertil hørende ekstreme ideologier og livssyn fører til. Disse medlemmer viser til at tall fra Utdanningsdirektoratet viser hvilke skoler som har fått godkjent reisetilskudd for å reise til konsentrasjonsleirer for å lære om historien. Tallene viser at det er veldig skjevfordelt og at i bydeler i Oslo med særlig stor muslimsk befolkning, er det nesten ingen som drar. De siste fire årene er det – blant grunnskoler fra de fire bydelene i Groruddalen og Søndre Nordstrand – kun Rommen skole som har reist, og da med 100 elever. Samtidig har 2 979 elever fra skoler i andre bydeler reist. Disse medlemmer vil påpeke at det er et problem at de elevene som sannsynligvis har størst behov, ikke reiser for å lære. Spesielt i en tid hvor antisemittismen igjen vokser, er det avgjørende at det arbeides aktivt for å motvirke denne farlige formen for hat. Kunnskap, opplyst dialog og styrket innsats er nøkler til å bekjempe antisemittismen og skape et samfunn preget av respekt og forståelse.

Disse medlemmer viser til at det er godt dokumentert at utfordringen med antisemittisme er størst i de muslimske miljøene. Derfor er det viktig at det settes inn ekstra innsats her for å få bukt med dette. Disse medlemmer mener at det må gjøres både i samarbeid med lederskikkelse i miljøene, og gjennom granskning og tydelige krav og forventninger til at de selv tar grep. Man må derfor sørge for å undersøke grundigere hva som formidles i moskeene og på andre arenaer som har stor påvirkning på mange muslimer i Norge.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for kontroll og kartlegging av antisemittisme i norske moskeer og på andre arenaer som har påvirkning på muslimers holdninger til jøder.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at moskeer og andre aktører som sprer antisemittiske holdninger, fratras statsstøtten.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om hvordan man kan sørge for at samtlige norske skoleelever i løpet av skolegangen får muligheten til å besøke tidligere konsentrasjonsleirer, som Auschwitz og Sachsenhausen, for eksempel gjennom Hvite Busser, Aktive Fredsreiser og andre organisasjoner.»

Komiteens medlem fra Rødt støtter forslaget om at alle skoleelever skal få muligheten til å besøke konsentrasjonsleirer i løpet av skolegangen. Å dra på slike studieturer er lærerikt og viktig for å opplyse dagens unge om de grusomhetene som jøder og andre minoritetsgrupper ble utsatt for under Holocaust. Dette er en del av vår felles historie som vi aldri må glemme, og vi må som storsamfunn aktivt bekjempe antisemittisme og alle former for rasisme.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at forslagsstiller i begrunnelsen for forslag 1 skriver at:

«de elevene som sannsynligvis har størst behov, ikke reiser for å lære.»

Disse medlemmer vil, i likhet med det skriftlige høringsinnspillet fra Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL), påpeke at en slik påstand gir et inntrykk av at det er en bevisst motvilje blant noen elever mot å delta på slike studieturer. Disse medlemmer bemerker at forslagsstillerne ikke noe sted nevner at slike turer koster en del, og at denne kostnaden må dekkes av elevene og elevenes familier. Det er mange familier som sliter økonomisk, særlig i den priskrisa landet står i, og at det å betale en slik ekstra kostnad for veldig mange rett og slett ikke er mulig. Disse medlemmer viser til merknaden fra regjeringspartiene, der det poengteres at aktiviteter som er knyttet til skolen, ikke skal gå på tvers av gratisprinsippet i norsk skole. Det er positivt at kunnskapsministeren har varslet at hun vil se på regelverket for tilskuddsordninger og vurdere om ordningen fungerer etter sin hensikt.

Disse medlemmer støtter ikke forslag 2 og 3 fra Fremskrittspartiet. Samfunnets felles kamp mot antisemittisme skal ikke og kan ikke føre til økt stigmatisering eller diskriminering av andre tros- og livssynssamfunn. Åpenhet og toleranse må bygges på tvers av ulike tros- og livssynssamfunn, da dette bekjemper mistenkeliggjøring og eventuelle fiendtlige holdninger. Disse medlemmer viser til det skriftlige høringsinnspillet fra STL, der det blant annet vises til at det er mange tiltak for å nettopp bekjempe antisemittiske holdninger i muslimske trossamfunn. Slike gode tiltak må støttes opp om, for det er etter disse medlemmers syn der mye av det viktigste arbeidet mot antisemittisme og rasisme gjøres. Det er ekstremt urovekkende at omfanget av negative holdninger mot jøder og jødiske trossamfunn er så stort som det er i den norske befolkningen. Disse medlemmer mener at slike holdninger og antisemittiske fordommer må bekjempes i hele samfunnet. Det er kjent at antisemittisme og negative holdninger mot jøder er noe som finnes i mange ulike miljøer, og at de viktigste verktøyene samfunnet har for å bekjempe dette er økt kunnskap, bevissthet og dialog. Re-

spekt for ulike meninger skal det være takhøyde for, men antisemittisme og rasisme skal bekjempes i alle dets former, i alle samfunnslag og miljøer.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med fremleggelsen av den nye handlingsplanen mot antisemittisme komme tilbake til Stortinget med forslag til hvordan det kan sørges for at flere skoleelever, fra hele landet, får mulighet til å besøke tidligere fange- og konsentrasjonsleirer, som for eksempel Falstadsenteret og Falstad fangeleir, Grini fangeleir, Auschwitz og Sachsenhausen, innenfor hvert års vedtatte budsjettammer.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Rødt:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om hvordan man kan sørge for at samtlige norske skoleelever i løpet av skolegangen får muligheten til å besøke tidligere konsentrasjonsleirer, som Auschwitz og Sachsenhausen, for eksempel gjennom Hvite Busser, Aktive Fredsreiser og andre organisasjoner.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen sørge for kontroll og kartlegging av antisemittisme i norske moskeer og på andre arenaer som har påvirkning på muslimers holdninger til jøder.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen sikre at moskeer og andre aktører som sprer antisemittiske holdninger, fratras statsstøtten.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:95 S (2023–2024) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Himanshu Gulati, Silje Hjemdal, Sylvi Listhaug og Christian Tybring-Gjedde om å styrke kampen mot antisemittisme – vedtas ikke.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 23. april 2024

Lene Vågslid

leder

Kathrine Kleveland

ordfører

DET KONGELEGE
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT

Kommunal- og distriktsministeren

Stortingets presidentskap
Ekspedisjonskontoret
0026 OSLO

Dykkar ref

Vår ref

Dato

24/1020-8

15. mars 2024

**Dokument 8:95 S (2023–2024) Representantforslag frå
stortingsrepresentantane Erlend Wiborg, Himanshu Gulati, Silje Hjemdal,
Sylvi Listhaug og Christian Tybring-Gjedde**

Eg viser til brev av 1. mars 2024 frå Kommunal- og forvaltningskomiteen. Eg er invitert til å vurdere Dokument 8:95 S (2023–2024) Representantforslag frå stortingsrepresentantane Erlend Wiborg, Himanshu Gulati, Silje Hjemdal, Sylvi Listhaug og Christian Tybring-Gjedde om å styrke kampen mot antisemittisme. Representantane ber om at regjeringa svarer ut tre forslag for å styrke innsatsen mot antisemittisme.

Eg vil i det følgjande gje aktuell bakgrunnsinformasjon for kvart av dei tre forslaga som er fremma.

- 1. Stortinget ber regjeringa fremme forslag om hvordan man kan sørge for at samtlige norske skoleelever i løpet av skolegangen får muligheten til å besøke tidligere konsentrasjonsleirer, som Auschwitz og Sachsenhausen, f.eks. gjennom Hvite Busser, Aktive Fredsreiser og andre organisasjoner.**

Det har komme fram at det varierer rundt om i landet kor mange som deltar på skuleturar til tidlegare konsentrasjonsleirar. Ein av grunnane til at mange avstår frå å dra, er økonomiske årsaker. Ifølgje statistikk frå Utdanningsdirektoratet er det registrert at færre elevar drar på slike turar frå til dømes bydelar i Oslo med høg innvandringsprosent. Regjeringa er opptatt av at aktivitetar knytt til skulen ikkje kjem i konflikt med gratisprinsippet. Deltaking kan ikkje vere avhengig av familiene sin

økonomi. For 2024 er det løyva nærare 17 millionar kroner til skuleturar for elevar i heile landet. Kunnskapsministeren har allereie varsla at ho vil sjå på regelverket til tilskotsordninga og vurdere om ordninga fungerer etter hensikta.

2. Stortinget ber regjeringa sørge for kontroll og kartlegging av antisemittisme i norske moskeer og på andre arenaer som har påvirkning på muslimers holdningar til jøder.

Det er viktig at det blir sett inn tiltak mot rasisme og diskriminering. Regjeringa har lagt fram ein handlingsplan mot rasisme og diskriminering, som skal bidra til regjeringa sitt mål om å byggje eit samfunn med sterkare fellesskap og like moglegheiter for alle.

Til hausten vil regjeringa leggje fram ein ny handlingsplan mot antisemittisme. Regjeringa er i gang med arbeidet og har dialog med den jødiske minoriteten om forslag til tiltak i planen. HL-senteret si undersøking «Holdningar til jøder og muslimar i Norge 2022» og Proba samfunnsanalyse si evaluering av handlingsplanane mot antisemittisme er ein del av kunnskapsgrunnlaget for regjeringa sitt arbeid.

HL-senteret si undersøking viser at både muslimar og jødar opplever fordommar i det norske samfunnet. Samla sett er det 9,3 prosent i den norske befolkninga som har utprega fordommar mot jødar, medan 30 prosent i befolkninga har fordommar mot muslimar. Samstundes viser undersøkinga frå HL-senteret at jødar og muslimar har felles erfaringar som minoritetar i Noreg, og at eit stort fleirtal i utvalet meinte at det var mogleg å samarbeide mot fordommar og diskriminering.

Regjeringa ønskjer å nå breitt ut med tiltak, og det vil i arbeidet med handlingsplanen bli vurdert kva som er hensiktsmessige tiltak for styrke kampen mot antisemittisme sett opp mot den nåverande situasjonen.

3. Stortinget ber regjeringa sikre at moskeer og andre aktører som sprer antisemittiske holdningar fratas statsstøtten.

Antisemittisme kan gje grunnlag for å nekte tilskot etter trussamfunnslova § 6. Trus- eller livssynssamfunn kan nektast tilskot eller tilskotet kan bli avkorta, om samfunnet, eller einskilde personar som opptre på vegne av samfunnet, utøver vald eller tvang, set fram truslar, krenkjer rettane til barn, bryt forboda mot diskriminering eller på andre måtar alvorleg krenkjer rettane og fridomane til andre. Trus- eller livssynssamfunn som oppfordrar til eller gjev støtte til slike krenkingar, kan òg nektast tilskot.

Dette inneber også at eit trus- eller livssynssamfunn som i forkynning eller på andre måtar set fram hatefulle ytringar, kan nektast tilskot. Barne- og familieministeren meiner derfor at forslag 3 allereie er varetatt i eksisterande lovgjeving.

Vidare har regjeringa som mål å nedkjempe alle former for rasisme og diskriminering på grunn av etnisitet og religion. Etnisk og religiøst mangfald er eit gode i samfunnet vårt. Regjeringa ønskjer eit samfunn der menneske med ulik etnisk og religiøs bakgrunn lever i fredeleg sameksistens og har tillit til kvarandre. Regjeringa ønskjer eit samfunn som er trygt for alle og som er basert på høg tillit mellom ulike grupper i befolkninga.

For å få til dette, er det avgjerande kva for ord vi brukar. Her har vi politikarar eit særleg ansvar. Retorikk kan være samlande, men også splittande. Regjeringa tar avstand frå splittande retorikk som byggjer opp under fordømmar og stereotypiar.

Rasisme og hatefulle haldningar kjem i ulike former. Haldningsundersøkinga til HL-senteret frå 2022 viser som nemnd over at både antisemittisme og muslimfiendtleghet eksisterer i det norske samfunnet.

Regjeringa ønskjer å kjempe mot rasisme, diskriminering og hatytringar i alle former. Derfor lanserte regjeringa, som nemnd over, i 2023 *Handlingsplan mot rasisme og diskriminering – ny innsats 2024-2027*. Vi er òg i gang med nye handlingsplanar, både mot antisemittisme og mot muslimfiendtleghet, no som dei gamle handlingsplanane går ut. I tillegg vil regjeringa lansere ein handlingsplan mot hets og diskriminering av samar.

Med dei nye handlingsplanane får vi ei forsterka og fornya innsats mot rasisme, antisemittisme, muslimfiendtleghet, hets og diskriminering på grunn av etnisitet og religion.

Med helsing

Erling Sande

Kopi
Statsministerens kontor